

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

Кафедра філософії та соціології
(назва кафедри)

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Філософія науки
(назва дисципліни)

для третього освітньо-наукового рівня
доктор філософії (PhD)

напряму / спеціальності(ей) для всіх напрямів і спеціальностей

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 4 від 20.11.2019 р.

Завідувач кафедри проф. Кононов І.Ф. (підпис)

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

1. Назва дисципліни.

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

2. Код дисципліни.

[ALL]

3. Тип дисципліни.

Обов'язкова

4. Рік (роки) навчання.

1-й

5. Семестр / семестри.

1, 2

6. Кількість кредитів ECTS.

6

7. Відомості про викладача (викладачів).

Кононов Ілля Федорович – завідувач кафедри філософії та соціології ЛНУ імені Тараса Шевченка, професор кафедри філософії та соціології ЛНУ імені Тараса Шевченка, доктор соціологічних наук, e-mail: kononov_if@ukr.net

8. Мета вивчення дисципліни (в термінах результату навчання й компетенції).

Сформувати у аспіранті послідовні знання про сутність науки як соціального інституту, типу людської діяльності і системи знань. З'ясувати природу знання і пізнання. Виявити закономірності становлення науки Нового часу і основні етапи її становлення.

Формування цілісної і логічно-послідовної системи знань щодо гносеологічної проблематики, специфіки та логіки наукового пізнання, особливостей його розвитку, методології, методів та принципів організації наукових досліджень. З'ясувати поняття наукової революції і виявити основні характеристики чотирьох глобальних наукових революцій. Виявлення характеристик четвертої наукової революції. Аналіз філософських проблем космології, сучасної фізики, сучасної біології і сучасних наук про суспільство.

Формування у аспірантів вміння правильно і науково обґрунтовано застосовувати отримані теоретичні знання, власну наукову ерудицію для аналізу, узагальнення і оцінки процесів, тенденцій розвитку, змін у науці та суспільстві.

9. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування дисципліни)и .

Курс „ Логіка і методологія наукового пізнання” освітнього рівня магістр”.

10. Зміст дисципліни.

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість лекцій	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість лекцій	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота		
Перший модуль											
1.1.	Наука як соціальний інститут і форма пізнавальної діяльності	10	2	4	4	10	2	4		4	

1.2.	Філософія і культурне обґрунтування науки	10	2	4		4	10	2	4		4
1.3.	Структура наукового пізнання і наукового знання	10	4	4		2	10	4	4		4
1.4.	Формування уявлень про науку як про надособову систему, що здатна до саморозвитку. Карл Поппер і Імре Лакатос.	10	2	2		6	10	2	2		6
1.5.	Томас Кун – теоретик наукових революцій	10	2	2		6	10	2	2		6
1.6.	Теорія наукових революцій В'ячеслава Стьопіна	10	4	2		4	10	4	2		4
1.7.	Наукова раціональність і її історичні типи	10	2	2		6	10	2	2		6
1.8.	Big Data і нова методологічна ситуація в науці	10	2	2		6	10	2	2		6
1.9.	Філософські проблеми математизації наукового знання	10	2	2		6	10	2	2		6
Другий модуль											
2.1.	Перша наукова революція і становлення науки нового часу	10	2	2		6	10	2	2		6
2.2.	Друга наукова революція і формування предметної матриці сучасної науки	10	2	2		6	10	2	2		6
2.3.	Третя наукова революція і подолання механіцизму. Філософське значення ЗТВ і квантової механіки	10	2	2		6	10	2	2		6
2.4.	Четверта наукова революція і сучасна методологічна ситуація	10	2	2		6	10	2	2		6
2.5.	В. І. Вернадський як передвісник четвертої наукової революції. Загальнонаукове значення ідеї ноосфери	10	2	2		6	10	2	2		6
2.6.	Світоглядне значення інфляційної космології	10	2	2		6	10	2	2		6
2.7.	Світоглядне і методологічне значення синергетики. Нежива і жива природа під кутом зору самоорганізації	10	2	2		6	10	2	2		6
2.8.	Методологічна ситуація в сучасній біології	10	2	2		6	10	2	2		6
2.9.	Методологічна ситуація в науках про суспільство	10	4	4		2	10	4	4		2
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		180	42	44		94	180	42	44		94

11. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Вернадский В. И. Несколько слов о ноосфере // Вернадский Владимир Иванович. Философские мысли натуралиста. – М.: Наука, 1988. – С. 503 – 512.
2. Добронравова І.С. Філософія та методологія науки: підручник / І.С. Добронравова, Л.І. Сидоренко. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 223 с.
3. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладнойтей. Т.1 / Пер. з фр. К.: Дух і літера, 2009. 576 с.

4. Кримський С. Б. Запити філософських смислів / Сергій Борисович Кримський. – К.: ПАПАПАН, 2003.
5. Кун Т. Структура научных революций / Томас Кун / пер. с англ. И. З. Налетова. – М.: РГБ, 2007.
6. Лакатос И. Фальсификация и методология научно-исследовательских программ // Лакатос И. Методология исследовательских программ. – М.: ООО «Издательство АСТ»; ЗАО НПП «Ермак», 2003.
7. Лук'янець В. С. та ін. Світоглядні імплікації науки. – К.: ПАПАПАН, 2004.
8. Новиков А.М. Методология научного исследования / А.М. Новиков, Д.А. Новиков. – М.: Либроком. – 280 с.
9. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
10. Попович М. В. Бути людиною / Мирослав Володимирович Попович. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2011.
11. Поппер К. Р. Предположения и опровержения. Рост научного знания / Карл Р. Поппер / Пер. с англ. – М.: ООО «Издательство АСТ»; ЗАО НПП «Ермак», 2004.
12. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник / В.В. Сергієнко – Кременчук: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. – 103 с.
13. Степин В. С., Розов М. А., Горохов В.Г. Философия науки и техники / Вячеслав Семёнович Степин, Михаил Александрович Розов, Виталий Георгиевич Горохов. – М.: Гардарики, 1996.
14. Степин В. С. Философия науки. Общие проблемы: учебник для аспирантов и соискателей ученой степени кандидата наук / Вячеслав Семёнович Степин. – М.: Гардарики, 2006.
15. Томпсон М. Философия науки / Мел Томпсон. — Пер. с англ. А. Гарькавого. — М.: ФАИР-ПРЕСС, 2003.
16. Штанько В.И. Философия и методология науки. Учебное пособие для аспирантов и магистрантов естественнонаучных и технических вузов / В.И. Штанько. – Харьков: ХНУРЭ, 2002. – 292 с.

Додаткова навчальна література

1. Валлерстайн Иммануил. Миросистемный анализ: Введение/пер. Н.Тюкиной. М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. (Серия «Университетская библиотека Александра Погорельского»).
2. Веллз С. Подорож людини: генетична одісея / Пер. з англ. Н. Гоїн. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2019. 224 с.
3. Даниленко В. М. В. І. Вернадський. Простір життя і думки. К.: Академперіодика, 2019. 352 с.
4. Дмитриев И. С. Искушение святого Коперника: ненаучные корни научной революции / Игорь Сергеевич Дмитриев. - СПб.: Изд-во С-Петербургского у-та, 2006.
5. Елленберг Д. Як ніколи не помилятися. Сила математичного мислення / Пер. з англ.. Андрій Іщенко. К.: Наш формат, 2017. 408 с.
6. Инфельд Л. Мои воспоминания об Эйнштейне // Успехи физических наук. – 1956. – Май. – Т. LIX. – Вып. 1. – С. 135 – 184.
7. Микешина Л.А. Философия науки: Современная эпистемология. Научное знание в динамике культуры. Методология научного исследования: учеб. пособие / Л.А. Микешина. — М.: Прогресс-Традиция: МПСИ: Флинта, 2005.
8. Мукерджі С. Ген. Надзвичайна історія / Пер. з англ.. Ярослав Лебеденко. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017. 767 с.

9. О'Ніл К. Big Data. Зброя математичного знищення / Пер. з англ.. Ольга Калініна. К.: Bookchef, 2020. 336 с.
10. Райх Д. Хто ми такі? Походження людини крізь призму ДНК / Пер. з англ. Анна Мараховська. К.: Наш формат, 2019. 368 с.
11. Современная космология: философские горизонты / Под ред. В. В. Казютинского. – М.: Канон+, 2011.
12. Стюарт І. Неймовірні числа професора Стюарта / Пер. з англ. Анатолій Хлівний. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2019. 383 с.
13. Эйнштейн А., Инфельд Л. Эволюция физики. Развитие идей от первоначальных понятий до теории относительности и квантов / Альберт Эйнштейн, Леопольд Инфельд (пер. с англ. С. Г. Суворова). - М.: Амфора, 2013
14. Хакен Г. Тайны природы. Синергетика: учение о взаимодействии. – Москва – Ижевск: Институт компьютерных исследований, 2003.
15. Швырев В. С. Рациональность как ценность культуры: традиция и современность / Владимир Сергеевич Швырев. – М.: Прогресс-Традиция, 2003.
16. Shapin, Steven. The Scientific Revolution / Steven Shapin. - The University of Chicago Press, Ltd., London, 1996.

12. Технології викладання та атестації.

Діяльність студента:

- опанування теоретичного матеріалу;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- виголошення доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз.

Поточний контроль:

дві письмові модульні контрольні роботи.

Форма контролю:

2 семестр – іспит.

13. Критерії оцінювання (у %).

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- письмові модульні контрольні роботи – 40%;
- результати роботи на практичних заняттях – 40%;
- самостійна робота – 20%.

14. Мови викладання.

Українська.